

ZAGADNIENIA INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

NR. 14 . Rok VII.

Treść numeru:

A. ROTSTEIN i E. TJAGAJ

Rozwój przemysłu budowlanego
w ZSRR w okresie powojennym.

Przekład Z. Sokołowskiej.

Z r ó d ł o :

" WOPROSY EKONOMIKI"
nr. 9 r. 1952
/Poslewojennyj podjom
stroitelnoj industrii/

ROZWÓJ PRZEMYSŁU BUDOWLANEGO W ZSRR^{x/}
W OKRESIE POWOJENNYM.

"Woprosy Ekonomiki" r.1952 Nr.9.

Naród radziecki, zatrudniony pokojową twórczą pracą, pomyślnie wcielił w życie nakreślony przez towarzysza Stalina wspaniały program budowy komunizmu w Związku Radzieckim.

Po zakończeniu pod kierunkiem wielkiej partii Lenina-Stalina programu pierwszej powojennej pięcioletki naród radziecki zdołał w wyjątkowo krótkim czasie nie tylko odbudować gospodarkę narodową kraju, ale i w znacznym stopniu przekroczyć jej poziom przedwojenny. Pomimo ogromnych zniszczeń spowodowanych wojną, w gospodarce narodowej Związku Radzieckiego, już w roku 1948, przekroczono przedwojenny poziom produkcji przemysłowej, a w roku 1951 przekroczono go w dwójnasób. Żaden kraj kapitalistyczny nie śmie nawet marzyć o tak szybkim tempie rozwoju.

Jednym z najważniejszych czynników zapewniających szybkie tempo rozwoju przemysłu i wszystkich innych dziedzin gospodarki narodowej, jak też podniesienia dobrobytu materialnego i kultury narodu radzieckiego, jest wykonanie olbrzymiego programu inwestycji.

Partia i rząd Radziecki we wszystkich etapach rozwoju gospodarki narodowej poświęcają szczególną uwagę zagadnieniom inwestycyjnym. "Zagadnienia inwestycyjne - mówił tow. W.M. Mołotow - były u nas zawsze nie tylko sprawami gospodarczymi, lecz również sprawami polityki. I jest to zrozumiałe. Dzień jutrzejszy socjalizmu zależy przede wszystkim od postępu budownictwa, które prowadzimy dzisiaj!"^y

Zrealizowanie rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej wymaga nieustannego uruchamiania nowych środków trwałych oraz prze-

^{x/} Poslewoennyj podjom stroitelnoj industrii

^y W.M. Mołotow. Statji i rieczy. 1935 - 1936, Partizdat, r.1937, str. 141.

-budowywania i odbudowywania istniejących. Rozszerzoną reprodukcję socjalistyczną środków trwałych prowadzi państwo socjalistyczne pod wodzą partii, która przewodzi siłom narodu radzieckiego i skierowuje je w trybie planowym ku rozwojowi sił gospodarki narodowej, umocnienia zdolności obronnej i niezależności kraju, oraz ku wzrostowi dobrobytu mas pracujących.

W przemówieniu na XVIII zjeździe WKP/b/ towarzysz Stalin podkreślił ogromną rolę inwestycji w wykonaniu głównego zadania ekonomicznego ZSRR. "Czego nam trzeba - mówił towarzysz Stalin - dla prześcignięcia najważniejszych krajów kapitalistycznych pod względem ekonomicznym? Trzeba nam do tego przede wszystkim rzeczywistej i nieugiętej woli kroczenia naprzód i gotowości wyrzeczenia się niejednej rzeczy, gotowości przeznaczania poważnych sum na inwestycje w celach jak największego rozszerzenia naszego przemysłu socjalistycznego!"^{3/4}

Konkretnym wyrazem polityki partii bolszewickiej w dziedzinie rozszerzonej reprodukcji środków trwałych, rozwoju materialno-technicznych podstaw społeczeństwa socjalistycznego jest program inwestycyjny, który ustala partia i rząd zależnie od konkretnych warunków historycznych rozwoju ekonomiki radzieckiej. Szybkie tempo robót kapitalnych możliwe jest tylko w społeczeństwie socjalistycznym, które charakteryzuje nieustanna, planowa, rozszerzona reprodukcja socjalistyczna, gdzie "rozwój produkcji zależy nie od zasady konkurencji i zapewnienia kapitalistycznego zysku, lecz od zasady planowego kierownictwa i systematycznego wzrostu stopy życia materialnego i kulturalnego mas pracujących."^{3/4}

Skalę, kierunek i tempo inwestycji określa podstawowo prawo ekonomiczne socjalizmu, które jest cechą istotną, jak nauczył towarzysz Stalin, maksymalne zaspokojenie rosnących wciąż potrzeb materialnych i kulturalnych społeczeństwa, drogą nieustannego wzrostu i doskonalenia produkcji socjalistycznej na podstawie wyższej techniki.

^{3/} J.W. Stalin .Dzieła , t.12 str.321 /wyd.ros./ .

^{4/} J.W. Stalin, "Dzieła", t.12, str.321, wyd.ros. 1953.

Szybkie i nieustannie wzmagające się tempo rozwoju socjalistycznej gospodarki narodowej znajduje wyraz w rosnących z roku na rok sumach na inwestycje. O tempie inwestycji sądzić można również według danych dotyczących uruchomienia nowych zakładów przemysłowych. W okresie pierwszej pięcioletki Stalinskij uruchomiono przeszło półtora tysiąca nowych zakładów przemysłowych i innych przedsiębiorstw, w okresie zaś pięcioletki drugiej - 4,5 tys., a w trzeciej / w ciągu trzech i pół lat / około 3 tysięcy. W czasie wojny narodowej uruchomiono w wyjątkowo krótkich terminach przeszło 1300 wielkich zakładów przemysłowych ewakuowanych do okręgów wschodnich, a prócz tego budowano nowe przedsiębiorstwa.

Zagadnienia budownictwa nabrały szczególnej wagi w okresie powojennym, gdy naród radziecki walczył w życie wspaniałą plan twierzenia materialnie technicznych podstaw komunizmu. Pięcioletni plan powojenny ustalił sumę inwestycji na 250 mlrd. rubli, co przekraczało łączną sumę inwestycji dwóch pierwszych pięcioletek. Plan ten wykonano w 122%. O wzroście inwestycji w okresie powojennym świadczą dane następujące / w stosunku procentowym do roku poprzedniego /

Lata	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Suma inwestycji	114	119	123	120	123	112

Wielkość inwestycji państwowych w roku zeszyty przekroczyła przeszło dwa i półkrotnie inwestycje wykonane w przedwojennym roku 1940.

Odpowiednio do wzrostu inwestycji rośnie również tempo uruchamiania nowych obiektów majątku trwałego. Tak np. w roku 1946 odbudowano, wybudowano i uruchomiono około 800 państwowych przedsiębiorstw przemysłowych, w roku 1947 - około 1.200, a ogółem w toku pierwszej pięcioletki powojennej, odbudowano, wybudowano i uruchomiono przeszło 6 tysięcy przedsiębiorstw przemysłowych, nie licząc drobnych zakładów państwowych, spółdzielczych

i kołchozowych. Produkcyjny majątek trwały zwiększył się w roku 1950 w stosunku do przedwojennego roku 1940 o 58%.

Bohaterskie wysiłki ludzi radzieckich odbudowały całkowicie, w toku pięciolatki powojennej, na nowoczesnych zasadach technicznych, hutnictwo na Południu, którego produkcja jest dziś większa niż w okresie przedwojennym. W niebywale szybkim tempie odbudowywano na nowych podstawach technicznych kopalnie zagłębia Donieckiego zburzone i zatopione przez okupantów niemiecko-faszystowskich. Zagłębie Donieckie stało się znowu największym i najbardziej zmechanizowanym zagłębiem węglowym kraju. Podobne tempo możliwe jest tylko w warunkach socjalistycznego systemu gospodarki. W krajach kapitalistycznych natomiast, jak np. we Francji, prace przy odbudowie kopalń węgla zburzonych przez Niemców w pierwszej wojnie światowej trwały lat sześć, choć rozmiary robót odbudowawczych były pięciokrotnie mniejsze niż w Zagłębiu Donieckim. Obok odbudowania tego zagłębia węglowego i zagłębia podmoskiewskiego zbudowano nowe kopalnie na Uralu, w zagłębiu Kuznieckim, Kuzogandińskim, Pieczorskim i w innych okręgach.

Pomyślnie odbudowano i zmodernizowano pod względem technicznym kopalnie i rafinerie nafty w zagłębiu Majkopskim i Groźnieńskim. Poważnie wzrosło znaczenie nowych okręgów naftowych na Wschodzie, których udział w ogólnym wydobyciu ropy naftowej w ZSRR wzrósł w roku 1950 o 44% wobec 12% w roku 1940.

Odbudowano zniszczone w czasie wojny elektrownie zagłębia Donieckiego, w dorzeczu Dniepru, w Kijowie, Charkowie, Iwowie, Odesie, Nikołajewie, Sewastopolu, Noworosyjsku, Krasnodarze, Groźnym, Stalingradzie, Woroneżu, Briańsku, w Kalininie, Mińsku, Wilnie, Bydże, Tallinie, Pietrozawodzku i w innych miastach.

Odbudowano wszystkie niemal elektrownie wodne, a w tym sześć wielkich, przewidzianych w planie pięcioletnim. Odbudowano elektrownię wodną nad Dnieprem im. Lenina i uruchomiono ją ponownie w r. 1947. Zbudowano i całkowicie uruchomiono nowe elektrownie wodne - Szczerbakowską, Niwską Nr. 3, Farohadzką, Chramską, Suchumską, Krasnopolańską, Szyrokowską i inne.

Olbrzymie inwestycje realizowano w roku 1951. Suma inwestycji państwowych w budownictwie elektrowni wyniosła w roku 1951 140% w stosunku do roku 1950; w przemyśle materiałów budowlanych 135%, w hutnictwie czarnym i kolorowym 120%; w budownictwie mieszkaniowym 120% i.t.d.

W różnych okręgach naszego kraju wznosi się tysiące nowych budowli. W roku 1952 wstąpił do szeregów stalinowski monument komunizmu - kanał żeglowny Wołgo-Doniecki imienia W.I.Lenina.

Nieustanna troska partii i rządu o podniesienie dobrobytu i poziomu kulturalnego narodu radzieckiego wyraża się jaskrawie w olbrzymim rozmachu budownictwa domów mieszkalnych, gmachów komunalnych i kulturalno-bytowych. W ciągu powojennej pięcioletki stalinowskiej zbudowano i odbudowano w miastach i osiedlach robotniczych domów mieszkalnych o powierzchni ogólnej wynoszącej przeszło 100 mln. metrów kwadratowych, a w osadach wiejskich wzniesiono 2,7 mln. domów mieszkaniowych. Tempo budownictwa mieszkaniowego rośnie nadal. W roku 1951 państwowe przedsiębiorstwa, instytucje i rządy lokalne, oraz ludność miast i osiedli robotniczych, - wszystkie te czynniki łącznie wzniosły z pomocą pożyczek państwowych domy mieszkalne o powierzchni ogólnej 27 mln. metrów kwadratowych. Prócz tego zbudowano na wsi około 400 tysięcy domów mieszkalnych. Duże postępy osiągnęliśmy również w dziedzinie budownictwa kulturalno-bytowego.

W jednym tylko roku 1951 liczba szkół siedmioletnich i średnich wzrosła przeszło o pięć tysięcy, liczba zaś miejsc w sanatoriach i w domach wypoczynkowych - o 18 tysięcy.

Poważne roboty budowlane prowadzi się w zakresie przedsiębiorstw komunalnych oraz urządzeń kulturalnych w miastach i osiedlach robotniczych.

Niezwykły dar złożył mieszkańcom Moskwy w roku 1951 odznaczony przez państwo kolektyw budowniczych moskiewskiej kolei podziemnej, kończąc pomyslnie nowy czwarty odcinek Metro pomiędzy dworcem Kurskim i Białoruskim na przestrzeni 6,7 klm.

Wspaniały program inwestycyjny w okresie powojennym realizujemy pomyślnie, według wytycznych partii i rządu dotyczących rozwoju przemysłu budowlanego.

"Rosnąca skala budownictwa i przyspieszenie jego tempa wymaga zdecydowanego przejścia do uprzemysłowionych metod budownictwa drogą standaryzacji, typizacji i punktualnego projektowania a także maksymalnej mechanizacji robót budowlanych i przejścia przy budowach na pracę całoroczną bez przerw sezonowych oraz stworzenia stałych kadr pracowników budowlanych 4/.

W okresie powojennym partia i rząd zwracają szczególną uwagę na przejście do uprzemysłowionych metod budowy, stosowanie nowej techniki budowlanej i mechanizacji robót, wykorzystanie na większą skalę złożonych konstrukcyj prefabrykowanych i na wzrost produkcji materiałów budowlanych. Plan pięcioletni zamierzał doprowadzić w roku 1950 mechanizację robót ziemnych do 60%, drabienia tłuczni do 90%, preparowania betonu - do 95%, rozczynów - do 90%, układania betonu - do 60%, robót malarskich - do 50% rozmiaru robót budowlanych przewidzianych na rok 1950. Wykonanie tych zadań przy stanie przemysłu budowy maszyn budowlanych, datującym od czasu wojny byłoby niemożliwe. Dlatego plan pięcioletni zamierzał - w celu wyposażenia organizacji budowlanych w nowoczesną technikę - do stworzenia specjalnych zakładów produkcji maszyn budowlanych i drogowych, do zwiększenia produkcji ekskawatorów, do zorganizowania rozwinięcia produkcji najnowocześniejszych koparek, maszyn drogowych, podnośników, maszyn załadunkowo-wyładowczych, zelektryzowanych i pneumatycznych narzędzi budowlanych, a także nowoczesnego wyposażenia produkcji materiałów budowlanych, elementów konstrukcji metalowych i obróbki drewna. Należało w krótkim czasie nie tylko odbudować zakłady przemysłowe przedwojenne, lecz również stworzyć zakłady nowe, wyspecjalizowane, wyposażone w nowoczesne urządzenia techniczne do masowej produkcji maszyn budowlanych.

Z inicjatywy towarzysza Stalina

zorganizowano w roku 1936 Ogólny Związkowy Komisa-

riat Ludowy budowy maszyn budowlanych i drogowych, przekształcony 4/ "WKP/b/ w uchwałach i decyzjach zjazdów, narad i planarnych posiedzeń C.K." /Goslitizdat, r. 1941, str. 416/

następnie w Ministerstwo Konstruksji maszyn budowlanych i drogowych. Ministerstwu temu powierzono wyposażenie przemysłu budowlanego w różnorodne narzędzia i maszyny .

Jedną z cech szczególnych socjalistycznej metody produkcji jest nieustanny postęp techniczny we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej. W okresie powojennym nastąpił - zarówno w budownictwie , jak i w innych gałęziach przemysłu socjalistycznego - żywiłowy rozwój nowej techniki , wcielanie w życie najnowszych zdobyczy nauki i metod organizacji pracy . W latach pierwszej pięciolatki powojennej zwiększyła się wyspecjalizowana baza budowy maszyn budowlanych. W okresie powojennym radziecki przemysł budowy maszyn wprowadził przeszło 550 nowych typów maszyn budowlanych i drogowych, podczas gdy w roku 1940 typów tych budowało 300 . Szczególną uwagę w powojennej pięciolatce stalinowskiej zwracano na budowę maszyn i mechanizmów do zmechanizowania robót ciężkich i pracochłonnych , a przede wszystkim ziemnych, betonowych, załadunkowo-wyładowczych oraz mechanizmów do podnoszenia i przewożenia.

Celem zmechanizowania robót przy wznoszeniu wielkich budowli komunizmu i innych budowli przemysł nasz skonstruował potężne ekskawatery , koparki pompowe, o wielkiej wydajności, zautomatyzowane składane betoniarki, nowe formy maszyn załadunkowo-wyładowczych , liczne wżery kranów i.t.d. Wyposażenie organizacji budowlanych w okresie powojennym w maszyny i mechanizmy odbywało się na znacznie wyższym poziomie technicznym, niż przed wojną. Przemysł socjalistyczny opanował produkcję wyposażenia technicznego o dużej wydajności, i wyższym znacznie poziomie technicznym niż przed wojną. Ku końcowi pierwszej pięciolatki powojennej największa pojemność czepaka ekskawatora wzrosła w porównaniu z rokiem 1940 przeszło ośmiokrotnie , pojemność przyczepki skrobaka 2 1/2 krotnie , moc buldozera 1,8 , zdolność wytwórcza instalacyj dla hydromechanizacji - 8,4 razy, pojemność opróżniaczy automatycznych - o 6,25 raza.

Dalszy postęp techniczny w budowie maszyn oraz rozwój zawódnictwa socjalistycznego o co raz to lepsze wykorzystanie

nowej techniki doprowadził do zmniejszenia nakładów pracy przy budowie maszyn. Pracechłonność budowy ekskawatara w Uralskich Zakładach budowy maszyn zmniejszono w stosunku do stanu przedwojennego przeszło w trójnasób. Konstruktorzy maszyn w Zakładach Kowrowskich zmniejszyli w roku 1950 pracechłonność budowy ekskawatara E-505 w dwójnasób w porównaniu do roku 1946.

O zdobyciach krajowego przemysłu budowy maszyn świadczy tempo postępu technicznego w dziedzinie projektowania i opanowania budowy maszyn o wysokiej wydajności, poprzednio nie budowanych. Zbudowanie w krótkim czasie, przez kolektyw Uralskich zakładów budowy maszyn, olbrzymiego ekskawatara kroczącego E-Sz.-14/65; z czerpakiem o pojemności do 14 metrów sześciennych świadczy o wysokim poziomie produkcji i o wzroście zdolności wytwórczej radzieckich zakładów budowy maszyn. Cały cykl budowy ekskawatara E SZ-14/65 od chwili przystąpienia do projektowania do oddania do eksploatacji przy budowie kanału Wołgo-Dnieprowskiego trwał 20 miesięcy, co jest rekordem w światowej praktyce budowy ekskawatarów. W U.S.A. i w Anglii opanowanie budowy ekskawatarów o analogicznej mocy wymaga czterech do pięciu lat.

Poważne postępy osiągnięto w okresie powojennym w dziedzinie rozwoju hydromechanizacji robót ziemnych, co jest najoszczędniejszym sposobem ich mechanizacji. Koszt własny jednego metra sześciennego robót ziemnych przy zastosowaniu hydromechanizacji jest 20-25% mniejszy, niż przy wykonywaniu ich sposobem suchym. W krótkim czasie zbudowano potężne elektryczne koparki pompowe. Przy budowie Cynlańskiej elektrowni wodnej pracowały potężne koparki pompowe o wydajności 500 metrów sześciennych na godzinę. Dzisiaj przy budowie Kujbyszewskiej elektrowni wodnej opanowano produkcję najpotężniejszych koparek pompowych typu "1000-80", której zastosowanie umożliwia wydobycie 1200 metrów sześciennych gruntu ^{na godzinę} i przewożenie go na odległość do 4 km.

Przy masowych i najcięższych robotach załadunkowo-wyładowczych, których pracechłonność wynosi w całości robót budowlano-montażowych co najmniej 20-25%, stosuje się obecnie duże ilości

różnych maszyn i mechanizmów, jak np. traktorowych ładowaczy i jednym czerpaku, uniwersalnych ładowaczy automatycznych i elektrycznych oraz innych mechanizmów, zmniejszających 3-4 krotnie prędkość robót ładowniczych i wyładowniczych.

W okresie powojennym radziecki przemysł budowlany wyposażony został w wielkie ilości dźwigów różnych systemów, poczynając od wieżowych pełzających dla budowy obiektów wysokościowych i dźwigów o wysokiej wydajności do budowy obiektów przemysłowych ~~wysokościowych~~ o ładowności 40 t n i więcej, co umożliwia prowadzenie szybkościowej budowy obiektów przemysłowych metodą montowania zespolonych elementów montażowych i korzystanie na lekkich i łatwo przenośnych dźwigach dla budowli niewysokich.

Stosowanie w budownictwie nowych typów maszyn i mechanizmów o wysokiej wydajności przyczynia się do dalszego wzrostu wydajności pracy. Ekskawator kroczący naprzykład zastępuje pracę ręczną 10 tysięcy kopaczy; potężna koparka pompowa - pracę 14 tysięcy robotników; buldożer zmontowany na traktorze - pracę 300 robotników. W robotach ziemnych najbardziej prędkość jest, jak wiadomo, proces przewozu ziemi który wynosi 60-70% całego kosztu robót ziemnych. Zastosowanie przez Mińskie Zakłady Samochodowe olbrzymiego opróżniacza automatycznego MAZ-525 o ładowności 25 ton, które przy obsłudze ekskawatora z czerpakiem o pojemności 3 metrów sześciennych zwiększa wydajność przewożenia ziemi przeszło czterokrotnie w porównaniu z zastosowaniem opróżniacza automatycznego o pojemności 5 ton.

Do przewozu i układania betonu stosuje się pompy. Pompy te o wysokiej wydajności podają beton w formie nieprzerwanego potoku, do 25 metrów sześciennych na godzinę. Stosowanie ich zmniejsza prędkość robót 2 - 3 razy.

Zaopatrzenie budowli w potężne dźwigi umożliwia znaczne zwiększenie wagi i wymiarów zmontowanych elementów konstrukcyjnych, wytwarzanych w warunkach fabrycznych, podniesienie poziomu uprzemysłowienia budownictwa przyspieszenia tempa robót budowlanych. Wykorzystanie potężnych dźwigów przy budowie pie-

-ców hutniczych umożliwiła zmniejszenie terminu budowy pieca hutniczego do 5 - 6 miesięcy , a w poszczególnych przypadkach - do trzech miesięcy zamiast okresów poprzednich 10- 15 miesięcy. Pracochłonność zmniejsza się o 23 % .

Dzięki trosce partii, rządu i towarzysza Stalina przemysł budowlany stał się wielką przemysłową gałęzią gospodarki narodowej , na poziomie nowoczesnej przodującej techniki . W szybkim tempie rosną środki trwałe organizacyj budowlanych . W roku 1950 zbudowano ekskawatorów trzyhastokrotnie więcej, niż w roku 1940 . W dziedzinie budowy ekskawatorów przemyśl radziecki zajął pierwsze miejsce w świecie. Ministerstwo budowy maszyn budowlanych i drogowych oddało do użytku w roku 1950 buldozerów - 47 razy więcej , niż w roku 1940 , skrobaczek - 8,5 razy, zagarniarek - przeszło siedem razy, wagonów wywrotek - 12 razy więcej niż w roku 1940 .

Stopień wyposażenia budownictwa w maszyny i mechanizmy o wysokiej wydajności rośnie nieustannie . W roku 1951 tabor ekskawatorów w organizacjach budowlanych zwiększył się w porównaniu z rokiem 1950 niemal o 40% , zagarniarek - przeszło o 30% i buldozerów - przeszło o 80% ; poważnie wzrósł również tabor innych maszyn budowlanych i mechanizmów . Jedno tylko Ministerstwo budowy przedsiębiorstw przemysłu ciężkiego miało w końcu roku 1951 trzykrotnie więcej ekskawatorów o jednym czepaku niż w roku 1946, liczba zaś różnych dźwigów automatycznych wzrosła w tym okresie dziesięciokrotnie . Wydajność pracy w budownictwie przekroczyła w roku 1950 poziom roku 1940 o 23% . Postęp techniczny , podniesienie kwalifikacji i twórczość inżynierów, robotników i techników - wszystko to doprowadziło w roku 1951 do dalszego wzrostu wydajności pracy o 9,5% .

Nieustannie wzrasta odsetek środków trwałych organizacyj budowlanych w stosunku do całości posiadanych przez nie środków . Pod względem stosunku środków trwałych do środków obrotowych przemysł budowlany zbliża się do czołowych gałęzi socjalistycznego przemysłu.

Wprowadzenie do procesów budowlanych różnorodnych maszyn

o wysokiej wydajności. umożliwia radykalne udoskonalenie technologii przemysłu budowlanego i podniesienie stopnia mechanizacji robót budowlanych, co jest zasadniczym warunkiem wzrostu skali budownictwa oraz przyspieszenia jego tempa i zmniejszenia kosztu. "Mechanizacja procesów pracy - poucza J.W. Stalin - jest tą nową dla nas i decydującą siłą, bez której niemożliwe jest utrzymanie ani naszego tempa, ani nowej skali produkcji." 5/

Budowniczo radzieccy spełniają dyrektywy Stalina osiągnęli poważne postępy w dziedzinie mechanizacji robót budowlanych. Zadanie planu pięcioletniego w zakresie zwiększenia stopnia mechanizacji głównych rodzajów robót budowlanych ministerstwa budowlane wykonały z nadwyżką. W Ministerstwie budowy przedsiębiorstw ciężkiego przemysłu stopień mechanizacji wzrósł od roku 1945 do 1950 w zakresie robót ziemnych - z 40,4% do 83,4%, tynkarskich - z 13,2% do 49,5%; w zakresie robót malarskich - z 41,1% do 60,2%.

Czołowe organizacje budowlane zdobyły jeszcze wyższe wskaźniki. W truscie "Magnitostroj" zmechanizowano w zupełności procesy przeprowadzania betonu, rozczynu, kruszenia tłuczni; mechanizację robót ziemnych wykonano w 84%, a malarskich - w 83%. Przy budowie wysokościowego gmachu Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego preparowanie betonu i rozczynu również zmechanizowano w zupełności, stopień zaś mechanizacji robót ziemnych doprowadzono do 98% a tynkarskich do 70%.

Znacznie wzrosło wyposażenie mechaniczne i energetyczne pracy. Wyposażenie mechaniczne dużego trustu Makstroj podległego Ministerstwu budowy przedsiębiorstw ciężkiego przemysłu doszło w 1950 roku do 275% w porównaniu z poziomem roku 1945; zaopatrzenie zaś w energię do 443%. Wyposażenie mechaniczne innego wielkiego trustu "Zaporozstroj" doszło w roku 1950 do 272% w stosunku do roku 1946, wyposażenie zaś energetyczne - do 240%. Wyposażenie mechaniczne radzieckiego budowniczego stoi wyżej, niż w jakimkolwiek kraju kapitalistycznym.

Szczególną uwagę zwrócono w powojennej pięcioletce Stalinskiej na mechanizację najbardziej pracochłonnych robót ziemnych.

5/ I.W. Stalin, Dzieła, t. 13, str. 54.

Budowniczowie radzieccy równocześnie z szerszym zastosowaniem przy robotach ziemnych potężnych maszyn do kopania, jak ekskawatery, zgarniarki, buldozery - zastosowali pomysłnie przy produkcji efektywny sposób hydromechanizacji szeroko dziś stosowany przy budowach hydrotechnicznych. O tempie wzrostu mechanizacji robót ziemnych w powojennej pięcioletce stalinowskiej sędzić można na podstawie danych charakteryzujących pracę wyspecjalizowanego trustu "Hydromechanizacja" podlegającego Ministerstwu budowy przedsiębiorstwa produkcji maszyn ZSRR ^{6/}.

Rodzaje robót	Wzrost zakresu robót mechaniczowanych w 1950 r. /rok 1947 = 100 /
Hydromechanizacja	220
Ekskawacja	725
Roboty przy zastosowaniu zgarniarek	766
Roboty przy zastosowaniu buldozerów	6.080

W okresie powojennym wykonano dużo pracy w dziedzinie mechanizacji wydobywania i przerabiania kamieni, tłuźcznia, żwiru i innych materiałów budowlanych. Inżynierowie radzieccy stworzyli pierwszorzędne instalacje dla wyposażenia gospodarki kamieniołomnej. Skonstruowano ruchomą kruszarkę, przetwarzającą do 30 ton kamienia na godzinę i mechanizującą proces przygotowania tłuźcznia. Instalacja ta odznacza się prostotą i łatwością obsługi i wymaga niewielkiego personelu obsługującego.

Mechanizacja robót budowlanych daje największą oszczędność wtedy, gdy wprowadza się ją kompleksowo, t.j. gdy ogarnia ona wszystkie sprzężone ze sobą procesy produkcyjne i zapewnia ich ciągłość. W okresie powojennym stosuje się przy budowach coraz szerzej zespoloną mechanizację robót. Partia i rząd postawili przed pracownikami przemysłu budowlanego zadanie ukończenia w najbliższym czasie mechanizacji podstawowych robót budowlanych,

^{6/} Tablicę poniższą opracowano na podstawie danych czasopisma "Mechanizacja pracochłonnych i ciężkich robót" Nr.5.r.1951 str.10.

umożliwiająca przejście od mechanizacji poszczególnych procesów do zespolonej mechanizacji robót ziemnych, załadowczo-wyładowczych, transportowych, betonowych i żelbetonowych, robót montażowych i wykończeniowych, a także robót w kamieniołomach przy wydobyciu kamienia, tłuczni i piasku.

Jednym z poważnych zwycięstw pracowników przemysłu budowlanego było zastosowanie w budownictwie wydajnych metod wykonywania robót kamieniarskich, betonowych i tynkarskich w zimie. W dziedzinie techniki i rozmachu budownictwa w porze zimowej Związek Radziecki wyprzedził o wiele kraje kapitalistyczne. Uczni radzieccy - laureaci premii Stalinowskiej - S. Mironow, A. Sziszkin, W. Sizow i inni opracowali metody robót budowlanych w warunkach zimowych. Umożliwiło to zlikwidowanie sezonowego charakteru budownictwa.

Próby wykonania robót budowlanych w zimie na Uralu i wznoszenia gmachów wysokościowych w Moskwie wykazały, że można wykonywać roboty budowlane bez obniżania jakości konstrukcji przy temperaturze 30° i niżcej. W ZSRR prowadzi się dziś budowę przez cały rok bez przerw sezonowych.

Znaczną zdobyczą radzieckiej techniki budowlanej w pierwszej powojennej pięcioletce Stalinowskiej jest stosowanie lżejszych cegieł, umożliwiających zmniejszenie udziału deficytowych materiałów ściennych oraz wybitne zmniejszenie wagi budowlanych obiektów. Przenysł materiałów budowlanych opanował produkcję cegły - dziurawki i pustaków ceramicznych - czyli nowych oszczędnych materiałów, co także przyczynia się do zmniejszenia wagi murów i obniżenia kosztu budowy.

Najbardziej pracochłonnym procesem przy murowaniu ścian jest dostawa na budowę materiałów i rozczyntu. Koszty przewozu, oraz załadowania i wyładowania materiałów ściennych stanowią około 70% kosztu robót murarskich i około 20% całkowitego kosztu budowli. Obecnie szeroko stosuje się metodę dostarczania materiałów ściennych i rozczyntów w pojemnikach. Szeroko rozpowszechniły się najoszczędniejsze typy pojemników systemu laureata premii Stalinowskiej, F. Malcewa. Materiały ścienne dostarcza się w pojemnikach z fabryki, która materiały te wytworzyła, na miejsce pracy kamieniarza bez

Zastosowanie pojemników zmniejsza prędkość przewo-
zu materiałów od półtora do trzech razy, przyspiesza obieg
transportu dzięki zmniejszeniu przestoju przy załadunku
i wyładunku o 20 - 30 %, a wreszcie zmniejsza tężenie ce-
gły trzy- do czterokrotnie.

Szeroko rozpowszechniają się obecnie klejone konstrukcje
drewniane, których zastosowanie nie tylko daje znaczną oszczęd-
ność materiałów, lecz umożliwia względnie zmniejszenie użycia
deficytowego drewna o małych wymiarach. W budownictwie obecnym
zmieniła się radykalnie metoda wykonywania robót betonowych i żel-
betowych. Obok zastosowania przy budowie zmontowanych konstruk-
cyj żelbetowych mechanizuje się roboty betonowe przy konstruk-
cjach monolitowych. W konsekwencji prędkość robót zmniej-
sza się przeszło o 30%, a rozmiar robót wykonanych bezpośrednio
na placu budowy maleje o 15 - 70%, dzięki zwiększeniu wielkości
robót wykonywanych w zakładach przemysłowych.

Duże postępy poczynili budowniczowie w okresie powojennym
w dziedzinie dalszego rozwoju standaryzacji i typizacji budowy.
Biura projektów opracowały typowe projekty dla szeregu obiektów
przemysłowych oraz dla głównych typów masowej budowy domów miesz-
kalnych. Ważną rolę w rozwoju typowego projektowania odegrał
opracowany w ZSRR system unifikowania czyli wspólna dla wszyst-
kich projektów metoda określania rozmiarów budowy. Jednolity
system unifikacyjny tworzy duże możliwości dalszej standaryzacji
budownictwa.

Wybitnym wyrazem postępu technicznego radzieckiego przemy-
słu budowlanego jest ponowne wzniesienie osmiu obiektów wyso-
kościowych w Moskwie, których budowę rozpoczęto z inicjatywy to-
warzysza Stalina.

Przy budowie pałacu nauki - nowego gmachu Moskiewskiego
Państwowego Uniwersytetu, już w głównych zarysach zakrojonego,
pracowało przeszło 1000 dużych maszyn i mechanizmów o mocy
ogólnej 15 tys. kw. Zastosowanie przy budowie potężnych maszyn
i mechanizmów umożliwiło zatrudnienie 12,400 robotników budo-
wanych na innych obiektach. Współczynnik uzbrojenia w

energii przypadającą na jednego robotnika wynosił przy robotach ziemnych 12 kwł., przy robotach betonowych - 4 kwł., przy montażu konstrukcyj składanych - 5 kwł. Tu zastosowano po raz pierwszy uniwersalne automatyczne dźwigi wieżowe marki UBK-15-49 i UBK-5-49. Dźwigi te mogą przenosić montowane elementy również w kierunku poziomym. Za stworzenie uniwersalnych dźwigów wieżowych przyznano grupie konstruktorów z P. Wołichowym na czele premię Stalinowską.

Duży wpływ na rozwój radzieckiego przemysłu budowlanego wymagało montowanie konstrukcyj składanych przy budowie gmachów wysokościowych. Około 150 tys. metrów kwadratowych stropów zespołu MGU^x wykonano z płyt składanych o powierzchni do 13,5 m.kw. i o wadze przeszło 3 tonn. Przy budowie wysokościowego gmachu na nadbrzeżu Dorogoniowskiim montuje się stropy z płyt większych, t.j. o powierzchni 25 m.kw.

Jednym z najważniejszych czynników udoskonalenia działalności gospodarczej przemysłu budowlanego jest stosowanie najnowocześniejszych metod organizacji pracy. Przewodzące organizacje budowlane wprowadziły do praktyki budowlanej obowiązujące przepisy technologiczne, mające na względzie maksymalne zmechanizowanie podstawowych procesów budowlano-montażowych i rozpowszechnienie stachanowskich metod organizacji pracy. Wcielenie w życie tych przepisów zwiększa wydajność pracy. Tak np. w trawie "Zaporozstroj" dzienny przerób przypadający na jednego robotnika wzrósł w r. 1951 2,3 -krotnie w porównaniu z rokiem 1949. Poważnym posunięciem organizacyjno-technicznym, mającym na celu przyspieszenie tempa budowy i zmniejszenie jej kosztów, jest zastosowanie służby dyspozytorskiej i planowania operatywnego, mające na celu zorganizowanie robót budowlano-montażowych na podstawie harmonogramu dobowego. Szeroko stosuje się przy budowach potokowo-szybkościowe metody budownictwa. Pierwszorzędną techniką budowlaną obok najnowocześniejszych metod organizacji robót budowlanych przyspieszania niebawale tempo budowy. Dużą zdobyczą organizacyjną budowlanych jest szybkościowa budowa najbardziej skomplikowanych

x/ Moskiewskij Gosudarstwenyj Uniwersitet / Moskiewski Uniwersytet Państwowy / przyp.tk.

obiektów przemysłowych. Poważny postęp stwierdzić należy w budowaniu domów mieszkalnych. Czołowe kolektwy budowlane wznoszą czteropiętrowe domy w ciągu dwóch i pół miesięcy. Duże znaczenie w radykalnej zmianie metod budownictwa domów mieszkalnych ma doświadczenie szybkościowego wznoszenia domów przy ulicy Piaszczanej oraz wielopiętrowych domów szkieletowo-płytowych ze szkieletem składanym i ze ścianami z płyt żelbetowych przy szosie Choroszowskiej w Moskwie.

Budowa domów z wielkich płyt przyspiesza znacznie tempo i zmniejsza koszty. Teorię i praktykę wznoszenia domów z dużych płyt opracowali radzieccy inżynierowie - nowatorzy produkcji. Rozwój uprzemysłowionych metod budowy wymaga coraz szerszego stosowania konstrukcyj składanych i elementów profabrykowanych w zakładach przemysłowych i montowanych na placu budowy. Podstawą uprzemysłowienia budownictwa jest zorganizowanie masowej produkcji składanych żelbetowych konstrukcyj. Przemysł krajowy zorganizuje w najbliższym czasie masową seryjną produkcję składanych elementów żelbetowych, jak np. konstrukcyj szkieletowo-płytowych, rur żelbetowych tłoczonych i nietłoczonych, i innych elementów.

x x x

Przebrojenie techniczne przemysłu budowlanego warunkuje zwiększenie poziomu kulturalno-technicznego robotników budowlanych. Zmienił się charakter pracy przy budowie, robotnik budowlany wyzwolony z pracy ręcznej, opanowuje technikę produkcji, staje się mechanizatorem. Tak np. - dzięki stosowaniu w budownictwie zespolonej mechanizacji robót ziemnych zmienił się pod względem swych kwalifikacyj skład brygad pracujących przy ekskawatorach. Jeżeli przy mechanizacji częściowej obsługują ekskawator robotnicy mało wykwalifikowani, to przy zespolonej mechanizacji robót ziemnych odpada potrzeba zatrudnienia niższych brygad ekskawatorowych. Do składu brygad należą tylko maszyniści i ich pomocnicy.

W przemyśle budowlanym wyszkolono liczne kadry mechanizatorów.

W jednym tylko roku 1948/49 liczba maszynistów obsługujących dźwigi wzrosła w poszczególnych ministerstwach o 31%, maszynistów i ich pomocników obsługujących ekskawatery - o 42%, maszynistów i motorniczych przy kołowrotach - o 41%, maszynistów przy kompresorach - o 34%, maszynistów i motorniczych przy pompach betonowych, pompach rozczynów i mieszarek betonu o 40% i.t.d.

W toku socjalistycznego współzawodnictwa wyrosły setki i tysiące znakomitych nowatorów produkcji, wybitnych majstrów o wysokiej wydajności pracy, wynalazców i racjonalizatorów, z których liczni zaszczytzeni zostali wysokim mianem laureata premii Stalinowskiej. Premię taką przyznano tynkarzowi-stachanowcowi, I. Kutenkowowi, który zaprojektował nową, niezmiernie wydajną metodę organizacji robót budowlanych. Pracechłoność robót tynkarskich stanowi przeszło 20% ogólnej pracechłoności budowy. Roboty tynkarskie zmechanizowane były do roku 1949 w 15 - 20%, powolne zaś tempo robót wykończeniowych przewlekły oddanie budowli do użytku. Tow. Kutenkow złożył projekt potokowo-rozestawionej metody robót tynkarskich. Zastosowanie tego projektu w praktyce zwiększyło stopień mechanizacji robót tynkarskich do 62%. Pracechłoność robót pomocniczych i usługowych zmalała o 23%, głównych zaś robót tynkarskich - o 33%. Patriotyczną inicjatywę tow. Kutenkowi podchwycili budowniczowie wielu zwozdów. W jednej tylko Moskwie i w okręgu Moskiewskim pracowało w r. 1950 metodą nowatora przeszło 300 brygad, do których należeli robotnicy o różnej specjalności. Budowniczowie - stachanowcy opanowują skomplikowaną technikę budowlaną, walczą o lepsze wykorzystanie techniki nowej. O wzroście wydajności pracy wskutek lepszego wykorzystania maszyn o wysokiej wydajności sędzić można według następujących danych trustu "Hydromechanizacji" ^{1/}

	Wzrost średniej wydajności maszyny na godzinę /r. 1947=100/		
	rok 1948	rok 1949	rok 1950
Exskawator	104	120	138
Zgarniarka	113	121	127
Buldożer	116	133	159

^{1/} Tablicę tę opracowano na podstawie danych pisma "Mechanizacja pracechłomych i ciężkich robót"/"Mechanizacja trudomkich i ciężkich robót"/ Nr. 5. r. 1951, str. 10.

Stopień wykorzystania taberu ekskawatörów jest w ZSRR znacznie wyższy, niż w krajach kapitalistycznych. W naszym przemyśle budowlanym wydajność ekskawatöra wzrosła od roku 1946 do 1950 przeciętnie o 83%. Jeżeli w U.S.A. wyróbka na jeden metr sześcienny pojemności czerpaka nie przekraczała w r. 1948 63 tys. metrów sześciennych, to w ZSRR w tym samym roku wynosiła ona 82 tys. metrów sześciennych, a w r. 1949 - 95,5 tys. mtr. sześć.

Przy budowie kanału łączącego Wołgę z Donem osiągnięto już w ciągu pierwszych półtora miesiąca eksploatacji ekskawatöra kroczącego E SZ-14/65 wydajność 500 m³ na godzinę. Ku końcowi pierwszych trzech miesięcy pracy wydajność ekskawatöra wzrosła do 550 m. sześć. na godzinę, długość zaś cyklu roboczego zmalała o 87 do 61 sekund. Zautomatyzowane betoniarnie Wołgodostroja przy projektowej zdolności wytwórczej wynoszącej 600 m. sześć. na dobę daje faktycznie 900 m. sześć. Hydromechanizatory Wołgodostroju^{x/} przekraczali normy wyróbki przy pracy na koparce pompowej. W lecie 1951 r. normy wyróbki koparek pompowych typu "300-40" wykonane były w 119%, typu zaś "500-60" w 126%.

Na wielką skalę rozwinął się ruch nowatorów produkcji o przyspieszenie tempa budowy i ulepszenie jakości pracy. Radykalne udoskonalenia metod organizacji roboty wprowadzone przez patriotów-stachanowców miały swe źródło w głębokim przestudiowaniu nowej techniki i rosnącym ich mistrzostwie zawodowym. Z inicjatywy A. Ezutkich brygadziста malarzy W. Skitew i inżynier P. Tutow opracowali i wprowadzili w życie system wzajemnej kontroli jakości robót. Laureaci premii Stalinowskiej W. Korolew, N. Olszanow, S. Maksimenko, I. Rachmanin, F. Szablugin, I. Szirkow, P. Orłow i wielu innych stachanowców-budowniczych stali na czele socjalistycznego współzawodnictwa o budowę szybkościową,

W walce o zmniejszenie kosztu budowy ma duże znaczenie patriotyczna inicjatywa murarzy moskiewskiego trustu "Moskistroj" M. Sziszimorow i A. Zawiałow w zespole z inżynierem-ekonomistą

^{x/} Kanał łączący Wołgę z Donem /przyp. tłum. /

^{x/} Moskiewski trust budowy mieszkań /przyp. tłum. /

M. B. Ilichinem udoskonalili operatywny system oddolnego planowania i ewidencjonowania i opracowali dla swej brygady konkretny plan środków zaradczych, zmniejszających koszt robót. W ciągu jednego miesiąca /grudnia 1951 r. / brygady Sziszimorowa i Zawiałowa zaoszczędziły 6868 cegieł, 11,98 metrów sześciennych rozczywnu, 9,67 metrów kwadratowych ceramiki okładzinowej, zmniejszyli nakłady pieniężne o 10,754 rubli przy dobrej jakości robót. Rozpowszechnienie doświadczeń tt. Sziszimorowa i Zawiałowa wśród pracowników budowlanych o wszelkich specjalnościach zapewni dalszą zniżkę kosztów budowy.

Pomimo sukcesów zdobytych w okresie powojennym przez pracowników budowlanych są jeszcze w budownictwie poważne wady, a przede wszystkim - duże koszty budowy.

Z inicjatywy towarzysza Stalina rząd powziął uchwałę o znizeniu kosztu robót budowlanych, wytyczając drogi dalszego rozwoju i doskonalenia przemysłu budowlanego.

Celem uporządkowania robót projektowych i wprowadzenia w życie kontroli wykonania uchwał rządu w dziedzinie projektowania i budownictwa, a także celem oszczędzania środków ku ulepszeniu budownictwa, wpojeniu nowoczesnych metod organizacji robót budowlanych, znizeniu kosztu i podniesieniu jakości budownictwa, zorganizowano jednocześnie Państwowy Komitet Rady Ministrów ZSRR do spraw budownictwa.

Partia i rząd wymagają od budowniczych przestrzegania najściślejszej oszczędności w projektowaniu obiektów budowlanych, szerszego stosowania metod potokowo-szybkościowych, szybkiego zakończenia mechanizacji robót budowlanych, lepszego wykorzystania techniki przy budowie i jeszcze szerszego rozpowszechnienia najnowszych metod produkcji.

"Budowniczowie nasi poczynili już pewne postępy w sprawie znizenia kosztu budowy - stwierdził tow. L.P. Beria w referacie o 34 rocznicy Wielkiej socjalistycznej rewolucji październikowej. A jednak dużo mają jeszcze przed sobą do zrobienia. Trzeba przede wszystkim uporządkować należycie organizację robót na placach

budowlanych, wydajniej korzystać z mechanizmów budowlanych, lepiej organizować pracę i radykalnie zmniejszyć koszty ogólne. Należy usunąć wciąż jeszcze spotykane w projektach i kosztorysach przerosty, zwiększające koszty budowy.^{8/} Pomysłowe wcielenie w życie dyrektyw partii służyć będzie za podstawę dalszego rozszerzenia frontu robót budowlanych, przyspieszenia tempa wzrostu sił wytwórczych komunistycznego społeczeństwa.

x x x

Wielkie budowle komunizmu i budowa gmachów wysokościowych w stolicy - w Moskwie - są rzeczywistą szkołą przemysłowych metod budownictwa. Pomysłowy przebieg wznoszenia wspaniałych budowli komunizmu świadczy o dalszym rozwoju radzieckiej nauki i techniki, o stworzeniu najbardziej zaawansowanych maszyn i mechanizmów, niezmiernie przyspieszających tempo budowy i ułatwiających pracę robotników budowlanych. Monumentalne budowle stalinowskie są częścią składową uakreślonego przez towarzysza Stalina programu budowy bazy materiałowo-technicznej społeczeństwa komunistycznego. Olbrzymie elektrownie wodne i sieć irygacyjna odegrają decydującą rolę w dziele urzeczywistnienia Lenińsko-Stalinowskiego planu elektryfikacji kraju i w przestawieniu całej gospodarki narodowej na wyższy poziom techniki.

Wielkie budowle komunizmu nie mają równych sobie w świecie ani pod względem wielkości ani tempa pracy. W krótkim terminie - w ciągu lat 5 - 6 trzeba będzie ułożyć mury z 20 mln. metrów sześciennych betonu, wykonać około 3 mld. metrów sześciennych robót ziemnych. Tak wielkie rozmiary robót wykonać można w krótkich terminach tylko na podstawie żywiołowego wzrostu wydajności pracy, na podstawie dalszej mechanizacji robót i wpojenia w budownictwie nowej techniki o wysokiej wydajności. "Sądzić, że można się obyć bez mechanizacji przy naszym tempie robót i skali produkcji - byłoby tym samym co liczyć na to, że można łyżką wyczerpać morze" nauczał tow. Stalin^{9/}

^{8/}E. Beria, 34-letnia rocznica Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej, Gospilizdat r. 1951, str. 13

^{9/}Stalin, dzieła tom 13 - str. 77 /wyd. ros./

W toku wznoszenia wielkich budowli nasz przemysł budowlany wznosi się na nowy, coraz wyższy poziom. Wyprobowuje się tu i opanowuje nową technikę budowlaną, nie mającą równej sobie w całym świecie. Wznoszone budowle stają się kuźnią, w której wyrabia się kadry budowniczych-mechanizatorów, którzy opanowali całkowicie nowoczesną technikę. Budowniczowie ci, budując największe elektrownie wodne i kanały, zdobywają wiedzę i doświadczenie, podnoszą swój poziom kulturalno-techniczny.

Pierwsza budowla komunizmu - Wołgo-Doniecki Kanał żeglowny stała się prawdziwą szkołą nowatorstwa. Tu wypróbowano nową technikę, nowe metody pracy. Przy Wołgodonstroju zastosowano na szeroką skalę najnowocześniejszą technologię budowy, jak odważnianie betonu i uprzemysłowione metody wykonywania robót armaturowych. W miarę rozwoju robót przy budowlach komunizmu wzrasta wyposażenie budownictwa w maszyny i mechanizmy o wysokiej wydajności. Świadczą o tym w sposób niezbity dane stwierdzające wzrost liczby mechanizmów przy budowie kanału Wołgo-Donieckiego /rok 1949 = 100 / ^{10/}

Lata.	Ekskawatory	Buldozery	Traktory	Domochody	Układacze rur
1950	200	400	300	700	800
1951	700	650	1100	2000	2300

Przy kanale Wołgo-Donieckim roboty betonowe, wycinanie otworów wydobywanie i dostosowywanie kamieni w kamieniołomach zmechanizowano w 98%, roboty zaś ziemne - w 98%. Ten wysoki stopień mechanizacji umożliwił zwiększenie wydajności pracy niemal czterokrotnie i skrócenie terminu wykonania budowy o 2 lata. Wołgo-Doniecki kanał żeglowny imienia W.I.Lenina łączy w jeden potężny system transportu pięć mórz i największe rzeki kraju, jest już otwarty.

10/ Tablicę powyższą opracowano na podstawie danych czasopisma "Mechanizacja ciężkich i pracochłonnych robót" Nr.10, r.1951, str.7.

W roku 1952 zwiększyła się znacznie skala robót przy wszystkich stalinowskich budowlach komunizmu . Skala robót przy budowie Kujbyszewskiej elektrowni wodnej wzrosła w dwójnasób w stosunku z rokiem 1951 . Rozpocznie się wznoszenie głównych budowli Stalingradzkiej elektrowni wodnej .Rozszerza się skala robót również przy budowie Kachowskiej elektrowni wodnej oraz kanałów Głównego Turkmeńskiego, Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego. Rosnące nieustannie rozmiary robót wymagają dalszego doskonalenia organizacji pracy i lepszego wykorzystania urządzeń technicznych .

Pomyślny przebieg wznoszenia wielkich budowli komunizmu jest wskaźnikiem zwiększonych możliwości techniczno-ekonomicznych przemysłu budowlanego, który rozwiązuje problemy niedostępne dla żadnego państwa kapitalistycznego.

Powojenny rozwój przemysłu budowlanego ZSRR i ogromne postępy w innych dziedzinach gospodarki narodowej świadczą o pokojowym charakterze rozwoju ekonomiki radzieckiej.

Naród radziecki wypracował olbrzymie postępy w dziedzinie pokojowego budownictwa . Dalszy rozwój potężnego przemysłu budowlanego , wykrywanie rezerw przyspieszenia budownictwa - wszystko to stanie się jednym z czynników pomyślnego zakończenia wspólniejszej budowli komunizmu. -
